Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

TIDNING
för
KONST, SLÖJD och HUSHÅLLNING.

N:o 31. } Tryckt hos Geo. Löwegren. Götheborg. { 1824. 28 Juli.

Ton.

Detta ord har i Konstspråket en allmån och en speciel betydelse. — Man säger i allmånhet: detta kopparstick har en skön ton, en kraftig, liflig, herrlig, varm ton o. s. v. Man säger: detta arbetets ton måste höjas, och uttrycker derigenom nödvåndigheten att gifva fårgerna mera lif, att beståmdare bilda massorna och låta föremålen springa fram. — I specielt fall uttrycker man genom ton clair-obskurens grader, och år det i sådant afseende, som artistens skicklighet mest sättes i fråga. Endast derigenom att han förstår spara tonerna, och anbringa dem med precision är han i stånd att gifva hvarje del af sitt verk dess behöriga plats, meddela föremålen sann kroppslighet, låta dem rycka fram eller tillbaka, allt efter omståndigheterna, och med ett ord iakttaga hvad Fransmannen kallar Teinte, hvilket uttryck ofta beteknar detsamma som ton. Förövrigt hårleder sig ordet Ton från det Grekiska teino, jag spånner. Ton är följaktligen en fårgs spånning, intensitet eller clair-obskurens verkning. Redan Plinius tog ordet i denna mening.

Touche — Touchera.

Man säger en djerf en fin, snillrik, lått touche; touchera köttpartier med kånsla, tyg med sanning, land-

skaper med kraft och snille, o. s. v. Båda uttrycken hafva likväl olika betydelser. Touchen är ett maner att i de teknande Konsterna antyda vissa tillfälligheter och omständigheter af kroppars synbara förhållanden, och hvilka tillfälligheter och omständigheter föranledas af deras natur, ställningar och rörelser. Touchen blir således aldrig ett slumpverk, utan måste med all urskillning och smak anbringas. — När man säger om en Målare, att han fullkomligt väl toucherar köttpartier, tyg, landskap, träd o. s. v. så förstår man dermed hans fysiska maner att anbringa de färger, som till framställandet af sådana föremål erfordras. I denna mening tages detta uttryck af konstdomare så väl som artister, och den som vill i grund inhämta det magiska af detsammas väsende, han studere blott mästerverken af Rubens, Rembrandt och andra stora mästare, och han skall säkert finna hvad han söker i deras sätt att med yttersta noggranhet hafva härmat naturen.

Att etsa på glas.

Man skaffar sig några stycken tjockt och klart fönsterglas af finaste slaget, hvilka man doppar i smält vax, så att de hvarför sig bli väl öfverdragne eller med vaxet betäckte. När de blifvit alldeles kalla, ritar man på dem med en fin stålstift hvad man för godt finner, och ser i synnerhet noga till, att de partier af teckningen, som skola frätas af syran, hvilken nedanföre nämnes, bli rent och djupt uppdragne, utan att det ringaste af vaxet qvarsitter. När teckningen är färdig läggas glaset i en fyrkantig låda, eller recipient, der det skall undergå den operation, som den påtjutna flussspatsyran eller flussspatsyrgaset kan åstadkomma. Äro glasen, som skola etsas, flera, så läggas det ena efter det andra i lådan. — Det är nödvändigt att hafva något vatten tillhands att bereda till absorbering af det öfverflödiga gaset; derföre bör

ett litet rör vara på lådan, i hvilket retortens mynning kan ingå. Detta skall väl hopkittas med vax. På öfversta ändan af recipienten finnes en skjuflucka för rutornas emottagning, hvilken ock skall väl tillkittas med vax medan gaset är verksamt. Sedan alla glasen blifvit väl frätte, uttagas de, och befrias från vaxet genom indoppning i varmt och sedan i hett vatten. Flera färger kunna anbringas på de frätte delarne af glaset, och en vacker målning derigenom tillkomma. På samma sätt kunna deviser, tänkespråk och namnchiffer graveras på vinglas, pokaler o. s. v.

Man kan på ännu ett sätt etsa glas: man lägger det nemligen i flytande fältspatssyra, sedan man väl beklädt det med vax och ritat derpå som förut är visadt. Den skillnad blir likväl genom bruket af fältspatsyran i flytande och gas-tillstånd, att den förra gör etsningen genomskinlig, då den deremot i sednare fallet blir alldeles opak. — Flussspatsyran bör förvaras i blyflaskor, ty i glaskärl fräter den hål.

Emot Myggstyng.

Man gnider stället genast med bomolja, osaltadt smör eller späck. Eller: man hopblandar lika delar Venedisk terpentin och mandelolja, och insmörjer bettet dermed. Inom 6 timmar skall all sveda vara förbi.

När böra Glasögon nyttjas?

1. När man måste hålla smärre föremål på ett längre afstånd än vanligt för ögat, för att kunna se dem tydligt.

2. När man tycker sig behöfva mera ljus än vanligt, och måste, t. ex. ställa ljuset emellan ögat och föremålet.

3. Om ögat mattas, när man nära betraktar fina och små saker, eller läser hvad som är fint tryckt eller skrifvet, samt om det visar detsamma oredigt, eller liksom omgifver det med ett töcken.

4. När fin styl tyckes under läsning löpa i ett, bli dubbel och, när man bemödar sig att se närmare på den, tredubbel och alldeles oläslig.

5. När ögonen, vid liten ansträngning, bli så fatigerade, att man måste tillsluta dem tid efter annan, för att skaffa dem lindring.

När alla dessa omständigheter sammanträffa, eller ock blott en af dem tillstöter, då är det nödvändigt att söka biträde af glasögon; men dessa böra vara noga afpassade efter behofvet; äro de för svaga, har man ingen nytta af dem, och väljas de för starka, skada de mera än gagna. Om en svagsynt ej i tid söker detta understöd, kan en sådan oraktlåtenhet kosta honom förlust af all synförmåga. Att nyttja glasögon för modens skull, är dårskap.

Egenskaperna af vissa näringsmedel.

(Fortsättn. fr. N.o 30.)

Fläsk är starkt födande, men ej ohelsosamt, när kreaturet blifvit ordentligt uppfödt, fått vistas i fria luften och ägt tillfälle att vara i jemn rörelse. Deremot är förhållandet tvertom med svin, som blifvit födde och gödde i städerna, deras kött är både hårdsmält och ohelsosamt. Liksom man temligen allmänt plär supa på fisken, är det äfven brukligt på vissa orter att taga en sup, då man ätit fläskmat; i sednare fallet handlar man likväl oriktigt; ty en sup kan väl för ögonblicket öka magens digestionskraft, men den gör derjemte fläsket hårdt, och följaktligen mera svårsmält.

Rökt Skinka är en stark födande mat, som smakar bättre än gagnar. Sådant är förhållander med allt rökt. Genom rökningen koncentreras saltet, och nästan alltid gifver den det feta en härsken och skadlig smak.

Rökt bringa har i det närmaste samma egenskaper, som rökt-skinka, och är ej tjenlig för svaga magar: men för friska, är den en förträfflig föda, isynnerhet när den uppblandas med fogel- eller kalfkött, samt ätes med erter, kål och andra grönsaker. Blomkål är likväl i sådant fall alltid sundast.

Blod. Alla anrättningar af kreaturs blod äro svårsmälte och ej tjenliga för svaga magar. Det mjöl, hvarmed de måste uppblandas, ökar olägenheten. Bäst derföre, att stillasittande personer med dålig mage undviker dem.

Kalkon. Denna gifver väl en läcker och stark föda, men är vida hårdsmältare än köttet af höns och kycklingar. Man bör komma ihog att hos alla foglar äro de delar, som mest äro i rörelse, de fastaste, och följaktligen benen af de större och vingarne hos de smärre de mest hårdsmälte. Detsamma gäller om gäss och änder, när de äro gamla. Kycklingen har det möraste köttet, men kapunen är af alla fjäderfän den mest födande och helsosamma. Öfverhufvud kan man, med undantag af gås och and, antaga, att köttet af de fjäderfän, som fodras med korn och gräs, är det minst vådliga för magen. (Fortsättes.)